

2. Чупріна М. О., Т. В. Лазоренко. Упровадження інноваційних технологій кредитування в умовах електронної комерції. Підприємництво та інновації. №21. 2021. С. 72-75.

3. Коляденко С.В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні і у світі. Економіка. Фінанси. Менеджмент. 2016. № 6. С. 106–107.

4. Довгань Ж.М. Підвищення ефективності діяльності банківських установ. Світ фінансів. 2018. Вип. 3(56). С. 92–103.

*Саkun Г.О.,
кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і
маркетингу,
Савченко В.О.,
здобувачка вищої освіти,
Яценко А.С.,
здобувачка вищої освіти,
Одеська державна академія будівництва та архітектури*

МІЖНАРОДНІ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ В УМОВАХ ГЕОПОЛІТИЧНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Світова економіка переживає період турбулентності, пов'язаний з посиленням протекціонізму та торгових бар'єрів, що провокується зростанням націоналістичних настроїв. Гіперактивний розвиток технологій, особливо в транспорті та комунікаціях, став потужним каталізатором глобальної економічної інтеграції. Після бурхливого періоду пандемії та подальшої стагнації, логістика зазнає глибокої трансформації через хвилю злиттів та поглинань [2]. Зростання геополітичної нестабільності та посилення протекціоністських політик вказаного періоду суттєво вплинули на скорочення обсягів міжнародної торгівлі.

Зростаюча геополітична напруженість призводить до фрагментації глобальних ланцюгів постачання та посилення їхньої залежності від неринкових факторів. Зміни в торговельній політиці є прямим стимулом для зростання або спаду торговельних обсягів. Політика протекціонізму, що

передбачає встановлення торговельних бар'єрів, таких як мита та квоти, має негативний вплив на обсяги міжнародної торгівлі, але на відміну від цього, угоди про вільну торгівлю, що передбачають ліквідацію тарифних і нетарифних обмежень, стимулюють зростання торгівлі між країнами й формування міжнародних торговельних об'єднань підтримують стійкість глобальних ланцюгів постачання в світі (рис. 1).

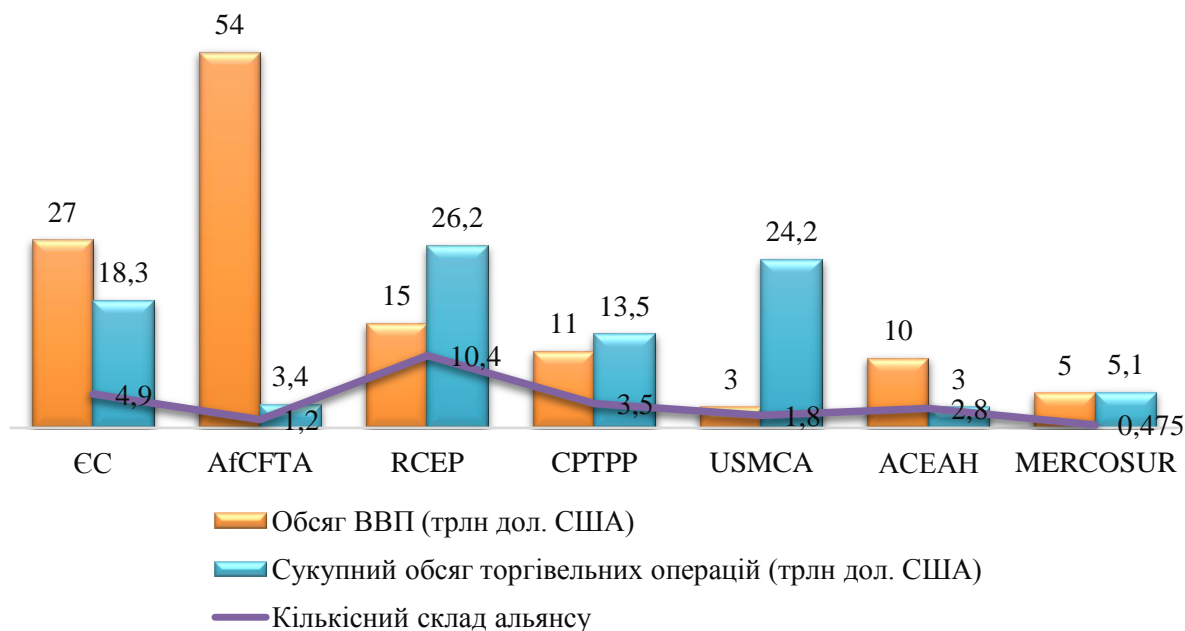

Рис. 1. Основні міжнародні торговельні об'єднання за 2022-2023 роки

Джерело: побудовано авторами на основі [1]

Така тенденція зумовлена тим, що міжнародні союзи та об'єднання не стоять на місці, а активно реагують на зміни в глобальній економіці. ЄС у 2022-2023 роках фокусувався на цифровій трансформації Єдиного ринку та підвищенні економічної стійкості. Африканська континентальна зона вільної торгівлі активно розвивається, зосередившись на цифровізації. RCEP перетворився на потужний двигун економічного зростання в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, забезпечуючи сприятливі умови для розвитку торгівлі та інвестицій. Угода про Транстихоокеанське партнерство успішно продовжувала реалізовувати свої цілі щодо лібералізації торгівлі та гармонізації

регуляторних вимог. USMCA сприяє підвищенню рівня безпеки торгівлі в Північній Америці. АСЕАН продовжує активно працювати над зміцненням економічних зв'язків між країнами регіону, сприяючи їхньому спільному розвитку. Південноамериканський торговий блок було засновано з метою лібералізації торгівлі та факторів виробництва між державами регіону, а також посилення економічної інтеграції. Незважаючи на це, зовнішньоторговельні відносини блоку залишаються неоднорідними, про що свідчить, зокрема, складний процес переговорів про укладення угоди з Європейським Союзом [3].

Реорганізація торговельно-економічних об'єднань та адаптація торговельних стратегій відкривають нові можливості для розвитку міжнародної торгівлі, але водночас несуть у собі певні ризики. Зважаючи на це, виділимо головні з них, що пов'язані зі змінами геополітичних альянсів та торговельної політики, які можуть порушити безперервну роботу глобальних логістичних мереж (рис. 2).

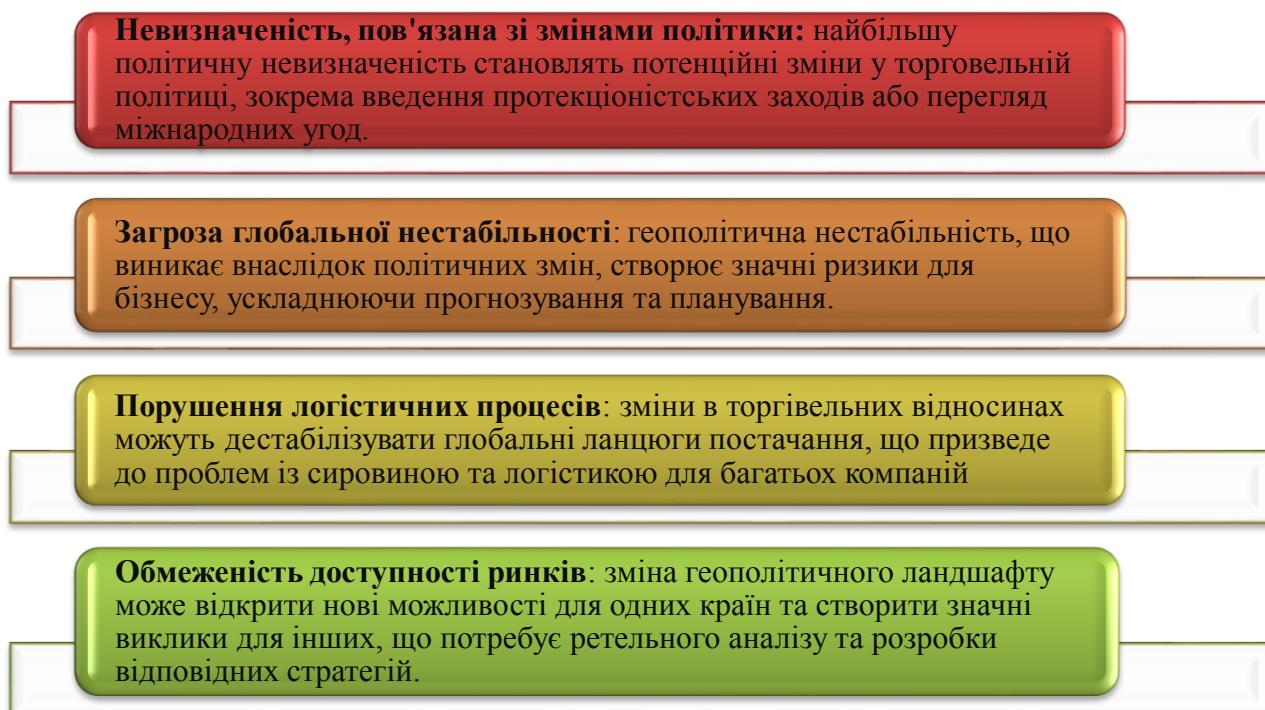

Рис. 2. Ризики дестабілізації глобальних ланцюгів постачання внаслідок геополітичних викликів

Джерело: складено авторами за [3]

Геополітичні конфлікти та нові правила міжнародної торгівлі стали основними двигунами змін у світовій торгівлі, які були ініційовані ширшими глобальними політичними процесами, як зазначають [2]:

– розширення військових блоків, подібних до НАТО, створює парадокс: з одного боку, воно підвищує безпеку і сприяє економічному зростанню, а з іншого – може спровокувати конфлікти та обмежити торговельні відносини;

– через суперництво між Китаєм і США та складнощі в НАТО, країни переглядають свої торговельні зв'язки і намагаються не залежати від однієї країни або регіону;

– у контексті посилення міжнародної напруженості, економічні санкції стають інструментом геополітичного тиску, який може призвести до торговельних воєн та перерозподілу глобальних економічних ресурсів;

– зміни в міжнародній безпеці та політичних альянсах змушують компанії переглядати свої стратегії управління ланцюгами поставок, тому що регіональна інтеграція, що виникає в результаті цих змін, створює як нові ризики, так і можливості для бізнесу;

– зокрема, збройний конфлікт в Україні негативно впливає на обсяги та структуру міжнародної торгівлі, зокрема через зростання цін.

Швидкі темпи глобалізації та технологічного розвитку ставлять бізнес перед новим вибором, вимагаючи від компаній постійно адаптуватися до мінливих умов і будувати стійкі ланцюги поставок, здатні протистояти будь-яким загрозам. На основі досвіду пандемії, уряди та підприємства розробляють нові моделі глобальних ланцюгів постачання, які будуть більш гнучкими та адаптивними до непередбачуваних подій.

Список використаних джерел:

1. European Union GDP. *Trading economics* / 20 million indicators from 196 countries. URL: <https://tradingeconomics.com/european-union/gdp> (дата звернення: 19.09.2024).